

Stosowanie pasów bezpieczeństwa w Polsce w 2020 roku

Autorzy opracowania:
Maria Dąbrowska-Loranc
Dorota Hitczenko
Katarzyna Sicińska

Warszawa, grudzień 2020

Spis treści

1. Streszczenie	3
2. Metodologia.....	4
3. Wyniki badań stosowania pasów bezpieczeństwa na obszarze kraju.....	5
3.1. Samochody osobowe.....	5
3.2. Pozostałe pojazdy	8
3.3. Zmiany czasowe	8
4. Wyniki badań stosowania pasów bezpieczeństwa w poszczególnych województwach	10
4.1. Porównanie województw	10
4.2. Charakterystyka województw	11
5. Podsumowanie i rekomendacje	14

1. Streszczenie

W 2020 roku ze względu na pandemię badania mające na celu między innymi zebranie danych o stosowaniu pasów bezpieczeństwa przez kierowców i pasażerów pojazdów osobowych, dostawczych i ciężarowych przeprowadzono tylko w 2 województwach. Badania przeprowadzono we wrześniu 2020 roku w 8 punktach pomiarowych w następujących województwach: mazowieckim i podlaskim. Ogółem zebrano dane dotyczące 10 769 użytkowników pojazdów (w tym 9 745 dotyczące użytkowników samochodów osobowych).

Zastosowano metodę obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w dużych miastach.

Uzyskano następujące wyniki:

/// **Wskaźnik używania pasów w 2020 roku wyniósł 97%.**

/// Wśród użytkowników **samochodów osobowych**:

- **Pasy bezpieczeństwa stosowało 97% kierowców, 98% pasażerów z przodu oraz 85% pasażerów z tyłu.**
- Nieco częściej pasy stosowały kobiety niż mężczyźni (98%, w porównaniu do 96%).
- **Najczęściej pasy zapinały osoby w średnim wieku 25-60 lat (97%), najrzadziej zapięte były osoby starsze (93%).**
- Częściej pasy zapinano w obszarze zabudowanym (97%) niż w obszarze niezabudowanym (96%).

/// **Zanotowano dużo niższy stopień używania pasów bezpieczeństwa przez kierowców i pasażerów pojazdów innych niż samochody osobowe:**

- Samochody dostawcze – 86%,
- Samochody ciężarowe – 85%.

/// Badanie zostało przeprowadzone **w dwóch województwach**. Analiza danych wykazała, że najczęściej w samochodach osobowych pasy były stosowane w **województwie podlaskim - 98%**. W **województwie mazowieckim** wskaźnik stosowania był nieco niższy - **96%**.

/// Pasy częściej zapinają mieszkańcy dużych miast niż całych województw: **Białystok (99%), Warszawa (98%)**.

/// W latach 2004-2014 nastąpił znaczny wzrost stosowania pasów – o ponad 20 punktów procentowych. **W latach 2016 – 2020 zmiany są już niewielkie, a stopień zapięcia pasów w Polsce jest na wysokim poziomie.**

2. Metodologia

Badania dotyczące stosowania pasów bezpieczeństwa w pojazdach przeprowadzono w okresie maj–wrzesień 2019 roku w 3 województwach (lubuskie, małopolskie i warmińsko-mazurskie).

W celu zebrania danych zastosowano metodę obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w dużych miastach. Metodologia ta była stosowana podczas badań wykonywanych przez ITS w latach 2014-2015 na zlecenie Sekretariatu Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

W każdym punkcie pomiary prowadzono w dni powszednie, w dobrych warunkach atmosferycznych w porze dziennej, przez minimum 2 godziny. W jednym punkcie obserwacyjnym dane były zbierane przez 1 do 3 specjalnie przeszkolonych obserwatorów.

Liczba zbadanych pojazdów zależała od lokalizacji punktu pomiarowego:

- /// duże miasta – minimum 2000 pojazdów,
- /// drogi krajowe – minimum 1000 pojazdów,
- /// drogi wojewódzkie – minimum 500 pojazdów,
- /// drogi powiatowe – minimum 250 pojazdów.

Do rejestracji wyników obserwacji stosowano dedykowaną aplikację na urządzenia mobilne umożliwiającą zapisywanie, segregowanie i wysyłanie zgromadzonych danych na serwer bezpośrednio po zakończeniu pomiarów. Aplikacja nie rejestrowała danych niepełnych.

Rejestracji podlegały następujące parametry:

- /// typ pojazdu: samochód osobowy, , samochód ciężarowy, samochód dostawczy,
- /// rodzaj uczestnika ruchu: kierujący, pasażer z przodu, pasażer z tyłu,
- /// płeć uczestnika ruchu: kobieta, mężczyzna,
- /// wiek uczestnika ruchu: dzieci (0-17 lat); młodzież (18-24 lata), dorośli (25-60 lat), osoby starsze (61 lat i więcej).

W 2020 roku ogółem zebrano dane dotyczące:

- /// 8 143 pojazdów, w tym:
 - 7 178 osobowych,
 - 310 ciężarowych,
 - 655 dostawczych.
- /// 10 769 użytkowników pojazdów, w tym:
 - 8 143 kierujących,
 - 2 626 pasażerach: 2 069 z przodu, 557 z tyłu.

3. Wyniki badań stosowania pasów bezpieczeństwa na obszarze kraju

3.1. Samochody osobowe

W niniejszym rozdziale zaprezentowano dane bez uwzględnienia czynnika wagowego, który zastosowany został wyłącznie do obliczenia wskaźnika ogólnego.

W badaniach przeprowadzonych w 2020 roku zebrano dane o 9 745 osobach podróżujących samochodami osobowymi, w tym o 7 178 kierujących, 2 010 pasażerach z przodu i 557 pasażerach z tyłu. 97 % spośród zbadanych kierujących i pasażerów samochodów osobowych było zapiętych w pasy bezpieczeństwa, w tym:

- /// w podziale na miejsce w pojeździe:
 - kierujących - 97%,
 - pasażerów z przodu - 98%,
 - pasażerów z tyłu - 85%,

- /// w podziale na wiek:
 - wśród dzieci (0-17) - 97%,
 - wśród młodzieży (18-24) - 96%,
 - wśród dorosłych (25-60) - 97%,
 - wśród osób starszych (powyżej 60 lat) - 93%,

- /// w podziale na płeć:
 - wśród kobiet - 98%,
 - wśród mężczyzn - 96%,

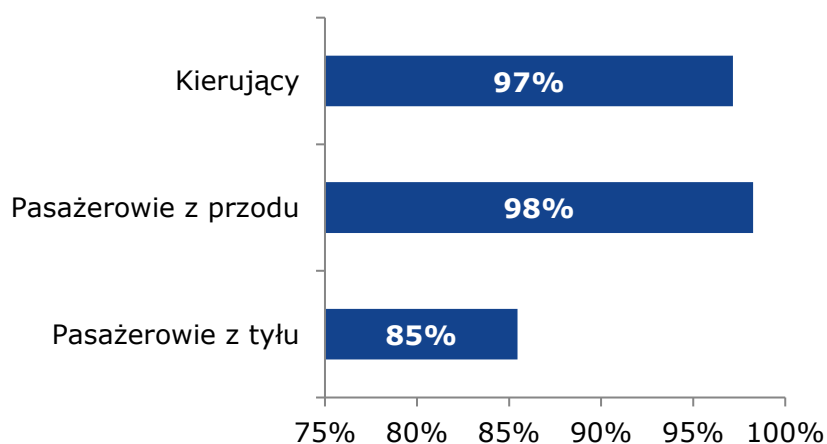
- /// w podziale na obszar:
 - w obszarze zabudowanym - 97%,
 - w obszarze niezabudowanym - 96%.

W samochodach osobowych podobnie jak w poprzednich latach pasy bezpieczeństwa częściej stosowali kierujący i pasażerowie siedzący z przodu, niż pasażerowie siedzący z tyłu.

Tab. 3.1.1. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na miejsce w pojeździe w 2020 roku

Miejsce w pojeździe	Liczba zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Kierujący	7178	6974	97%
Pasażerowie z przodu	2010	1975	98%
Pasażerowie z tyłu	557	476	85%
Razem	9745	9425	97%

Rys.3.1.1. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na miejsce w 2020 roku

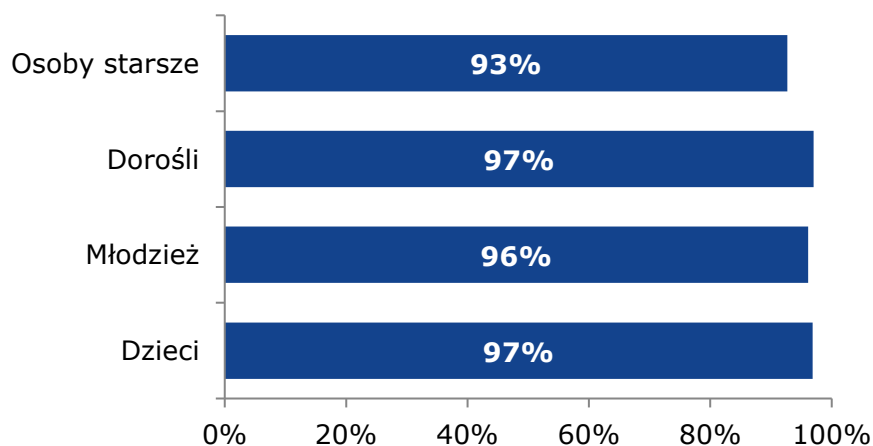

W 2020 roku podobnie jak w latach ubiegłych, pasy najczęściej zapinały osoby w wieku 25 - 60 lat (97%). Rzadziej zapięte były osoby starsze. Kobiety jak w poprzednich latach częściej zapinały pasy niż mężczyźni.

Tab. 3.1.2. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na wiek użytkowników pojazdów w 2020 roku

Wiek	Liczba zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Dzieci (0-17)	568	550	97%
Młodzież (18-24)	898	863	96%
Dorośli (25-60)	7827	7593	97%
Osoby starsze (61 i więcej)	452	419	93%
Razem	9745	9425	97%

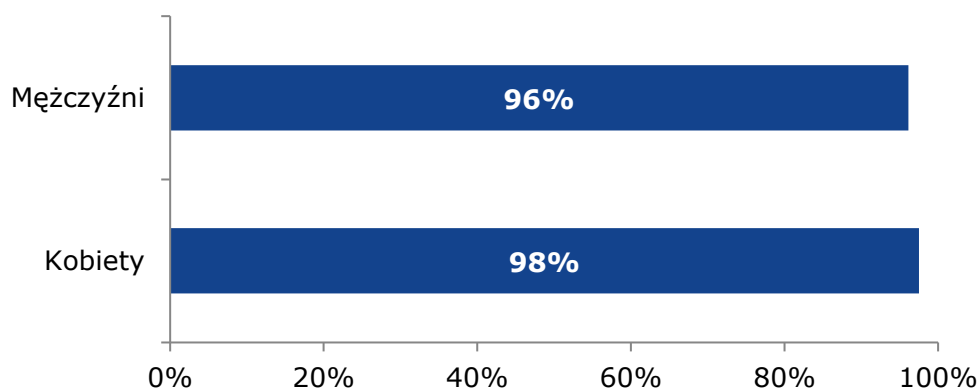
Rys.3.1.2. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na wiek użytkowników pojazdów w 2020 roku

Tab. 3.1.3. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na płeć w 2020 roku

Płeć	Liczba zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Kobiety	4203	4099	98%
Mężczyźni	5542	5326	96%
Razem	9745	9425	97%

Rys. 3.1.3. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na płeć w 2020 roku

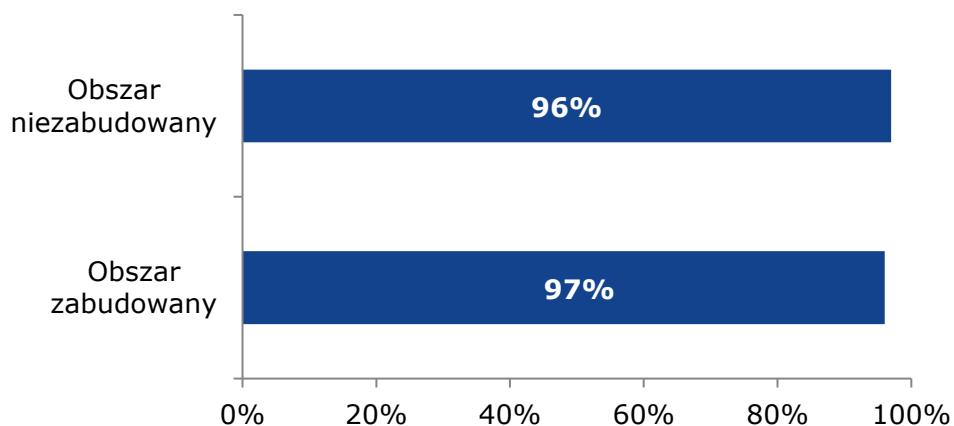

Analiza wyników badań przeprowadzonych w 2020 roku wskazuje, że stopień zapinania pasów przez kierowców i pasażerów samochodów osobowych jest nieznacznie niższy w obszarze niezabudowanym niż w obszarze zabudowanym. Różnica wynosi zaledwie 1%.

Tab. 3.1.4. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na obszar w 2020 roku

Obszar	Liczba zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Obszar zabudowany	6089	5914	97%
Obszar niezabudowany	3656	3511	96%
Razem	9745	9425	97%

Rys. 3.1.4. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na obszar w 2020 roku

3.2. Pozostałe pojazdy

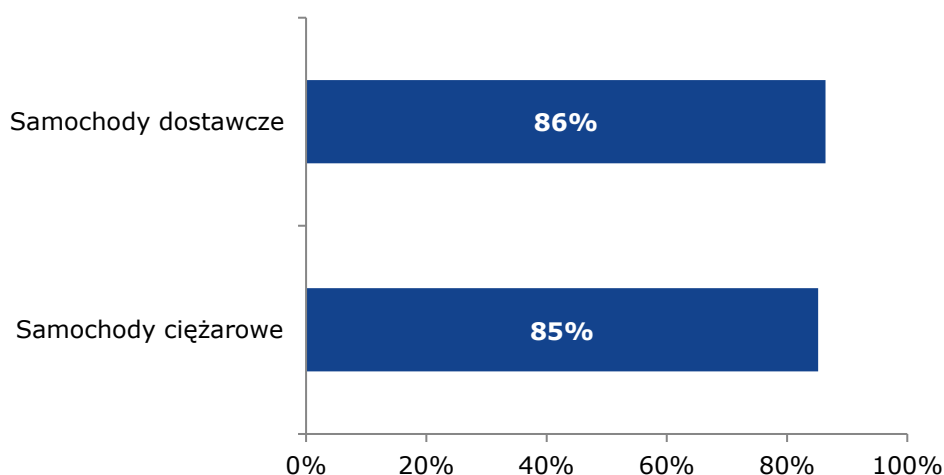
W badaniu zebrano dane o 714 osobach podróżujących samochodami dostawczymi. 86% spośród zbadanych kierujących i pasażerów samochodów dostawczych było zapiętych w pasy bezpieczeństwa.

Ponadto w badaniu zebrano dane o 310 osobach podróżujących samochodami ciężarowymi. 85% spośród zbadanych kierujących i pasażerów samochodów ciężarowych było zapiętych w pasy bezpieczeństwa.

Tab. 3.2.1. Stosowanie pasów bezpieczeństwa w innych pojazdach w 2020 roku

Inne pojazdy	Liczba zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Samochody ciężarowe	310	264	85%
Samochody dostawcze	714	617	86%
Razem	1024	881	86%

Rys.3.2.1. Stosowanie pasów bezpieczeństwa w innych pojazdach w 2020 roku

3.3. Zmiany czasowe

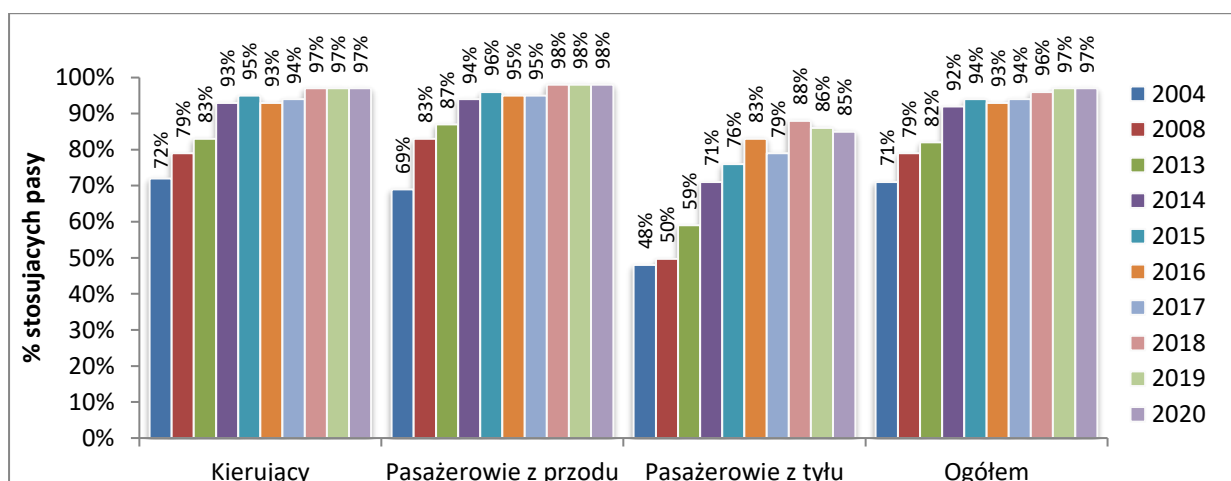
Wyniki badań przeprowadzonych w 2020 roku zostały porównane z wynikami z lat poprzednich w oparciu o zestawienia z lat 2004-2019. W latach 2014-2015 na zlecenie Sekretariatu Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego zostały przeprowadzone ogólnopolskie badania zachowań uczestników ruchu, a w latach 2016-2020 powtórzone przez Polskie Obserwatorium BRD ze środków statutowych Instytutu Transportu Samochodowego w 13 województwach (lubelskie, mazowieckie, wielkopolskie, łódzkie, pomorskie, świętokrzyskie, dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, śląskie, lubuskie, warmińsko-mazurskie, małopolskie, podlaskie).

Porównanie stosowania pasów bezpieczeństwa przez kierujących i pasażerów w samochodach osobowych w kolejnych latach 2004, 2006, 2008, 2013, 2014, 2016, 2017, 2018, 2019 i 2020 wskazuje na stopniowy wzrost stosowania pasów w zbadanych grupach. Po przekroczeniu 90% tendencja wzrostowa jest już mniej dynamiczna.

Tab. 3.3.1. Stopień stosowania pasów bezpieczeństwa przez kierujących i pasażerów w samochodach osobowych w latach 2004, 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

Rok	Kierujący	Pasażerowie z przodu	Pasażerowie z tyłu	Ogółem
2004	72%	69%	48%	71%
2006	78%	81%	66%	78%
2008	79%	83%	50%	79%
2013	83%	87%	59%	82%
2014	93%	94%	71%	92%
2015	95%	96%	76%	94%
2016	93%	95%	83%	93%
2017	94%	95%	79%	94%
2018	97%	98%	88%	96%
2019	97%	98%	86%	97%
2020	97%	98%	85%	97%

Rys.3.3.1. Stopień stosowania pasów bezpieczeństwa przez kierujących i pasażerów w samochodach osobowych w latach 2004, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 i 2020

W 2019 roku w porównaniu do 2018 roku nie zanotowano zmian zapinania pasów przez kierujących i pasażerów z przodu. Niestety pasażerowie z tyłu zapinali się rzadziej - 1%. Od lat wskaźnik stosowania pasów zarówno wśród pasażerów z przodu jak i kierujących jest znacznie wyższy niż wśród pasażerów z tyłu.

Tab. 3.3.2. Stosowanie pasów bezpieczeństwa ze względu na miejsce w pojeździe w latach 2014-2020

Miejsce w pojeździe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana 2020/2019
Kierujący	93%	95%	93%	94%	97%	97%	97%	bz
Pasażerowie z przodu	94%	96%	95%	95%	98%	98%	98%	bz
Pasażerowie z tyłu	71%	76%	83%	79%	88%	86%	85%	-1%

4. Wyniki badań stosowania pasów bezpieczeństwa w poszczególnych województwach

4.1. Porównanie województw

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki przeprowadzonych w 2020 roku badań dotyczących stosowania pasów bezpieczeństwa w samochodach osobowych oraz porównanie zmian czasowych w odniesieniu do dwóch województw: mazowieckiego i podlaskiego.

Dla każdego województwa porównano dane dotyczące pomiarów wykonanych na drogach krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz w dużych miastach w odniesieniu tylko do samochodów osobowych. Na wykresach przedstawiono następujące wyniki pomiarów w postaci wskaźnika stosowania pasów bezpieczeństwa w zbadanej próbie:

- /// ogólny wskaźnik stosowania pasów w samochodach osobowych w województwie,
- /// wskaźnik stosowania pasów bezpieczeństwa wg obszaru zabudowanego i niezabudowanego,
- /// wskaźnik stosowania pasów bezpieczeństwa wg wieku użytkowników pojazdów,
- /// wskaźnik stosowania pasów bezpieczeństwa wg płci użytkowników pojazdów,
- /// wskaźnik stosowania pasów bezpieczeństwa wg miejsca w pojeździe.

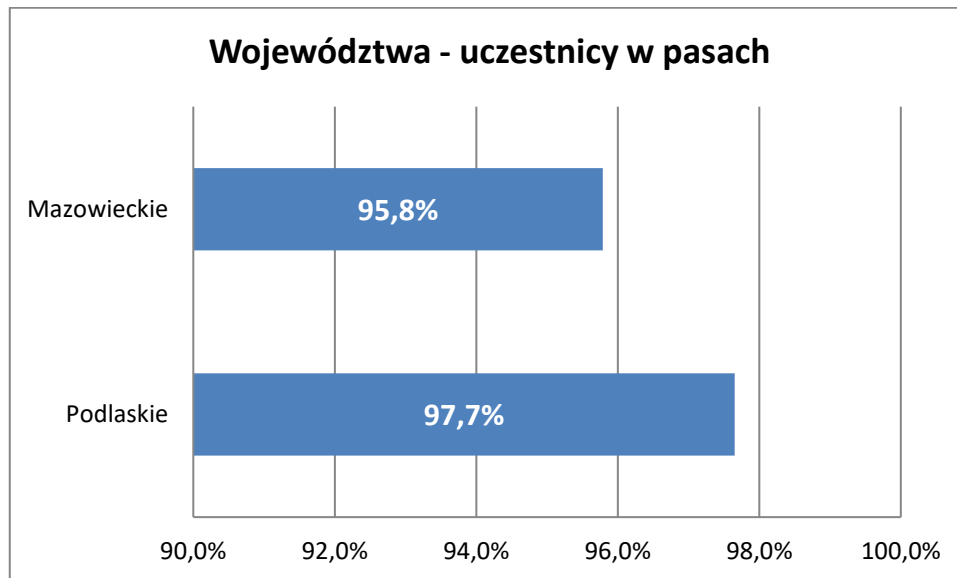
Wyniki badań przeprowadzonych w 2020 roku porównano do wyników badań z 2004, 2006, 2008, 2014, 2015 roku dla województwa podlaskiego i 2004, 2006, 2008, 2013, 2014, 2015 i 2016 dla województwa mazowieckiego. Porównania dotyczą wskaźnika stosowania pasów bezpieczeństwa w samochodach osobowych przez kierujących, pasażerów z przodu, pasażerów z tyłu oraz ogółem wszystkich użytkowników samochodów osobowych w próbach badawczych z poszczególnych lat.

Porównanie wyników kolejnych pomiarów z lat 2014- 2020 dla województwa podlaskiego wskazuje wzrost o 11 punktów procentowych jeśli chodzi o wskaźnik zapinania pasów bezpieczeństwa. W województwie mazowieckim wskaźnik wzrósł o 10 punktów procentowych w stosunku do 2013 roku.

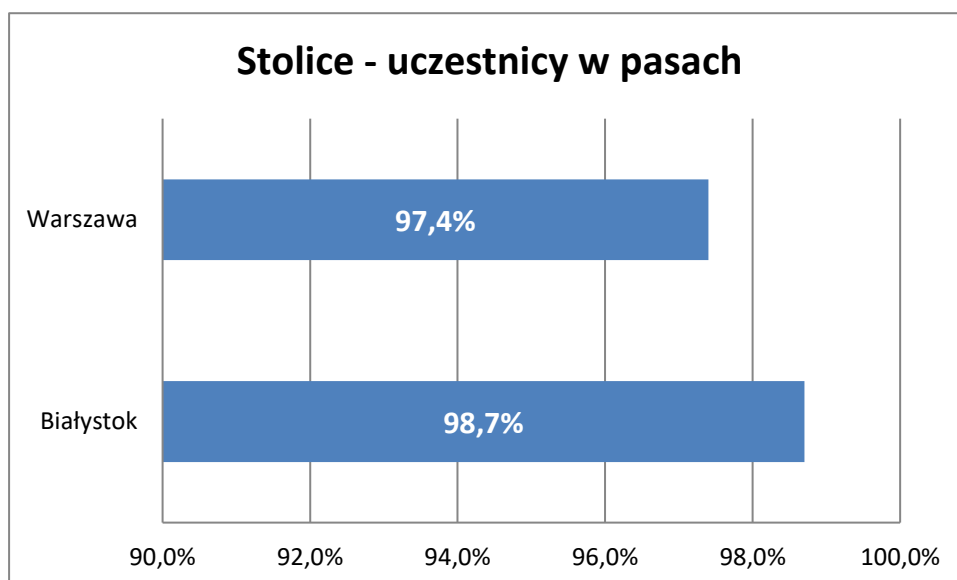
Wskaźnik zapinania pasów jest podobny w badanych województwach, przy czym wyższy jest w województwie podlaskim (98%), a niższy w województwie mazowieckim (96%).

Wskaźnik zapinania podobnie jak w poprzednich latach jest wyższy w stolicach województw niż w całym województwie. Jeśli chodzi o porównanie stolic województw to wskaźnik stosowania pasów jest podobny i wynosi 99% w Białymstoku i 98% w Warszawie.

Rys.4.1.2. Stopień stosowania pasów bezpieczeństwa w poszczególnych województwach w 2020 roku

Rys.4.1.2. Stopień stosowania pasów bezpieczeństwa w poszczególnych miastach w 2020 roku

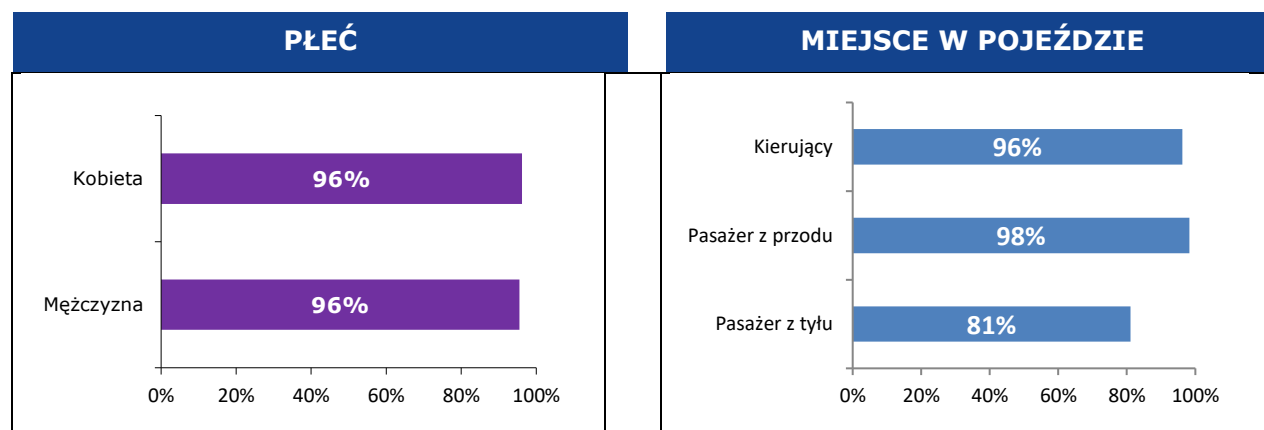
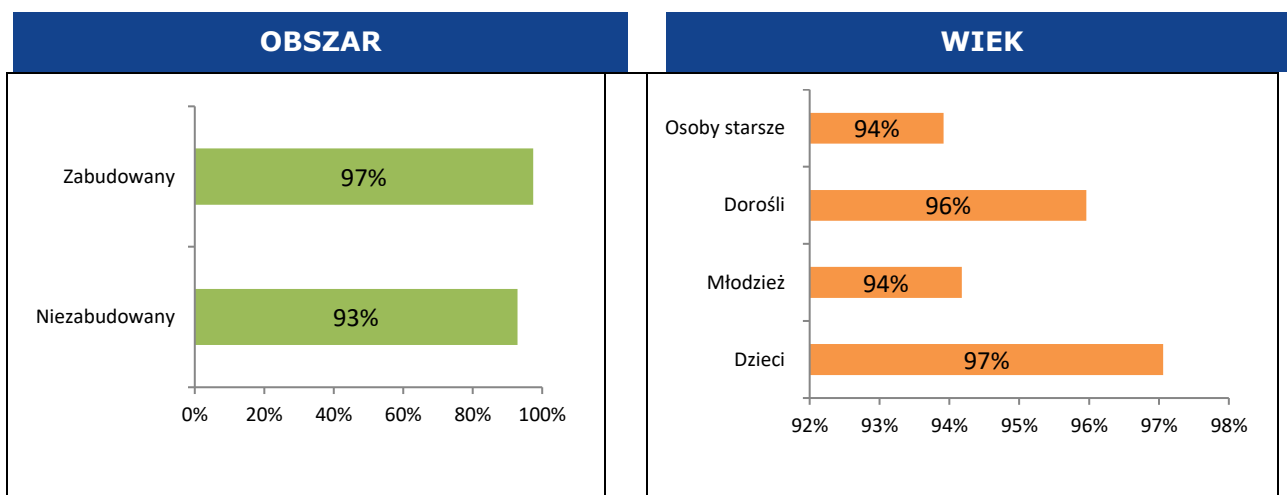

4.2. Charakterystyka województw

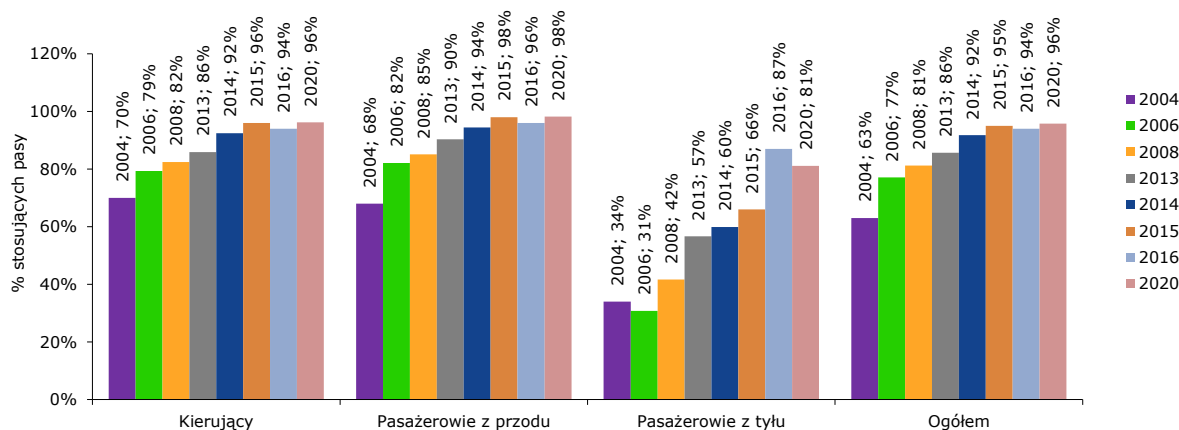
MAZOWIECKIE

W województwie mazowieckim obserwacje zostały wykonane w czterech punktach pomiarowych. Ogółem zbadano 4 890 kierujących i pasażerów samochodów osobowych, z czego w pasach zapiętych było 4 680 osób (95,8%). W Warszawie pasy zapinało 97,9% kierowców, 98,9% pasażerów z przodu pojazdu oraz 85,8% pasażerów siedzących z tyłu pojazdów.

ZMIANY CZASOWE

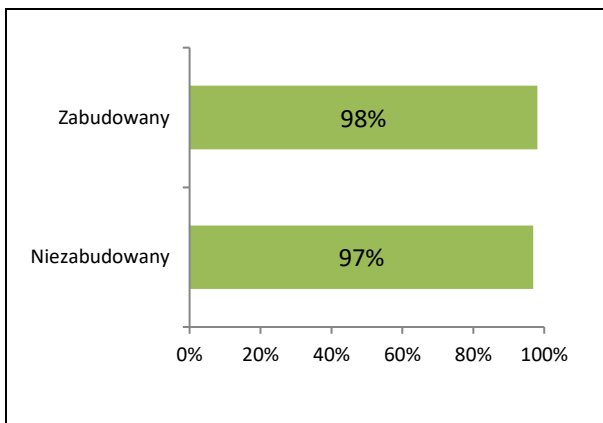

PODLASKIE

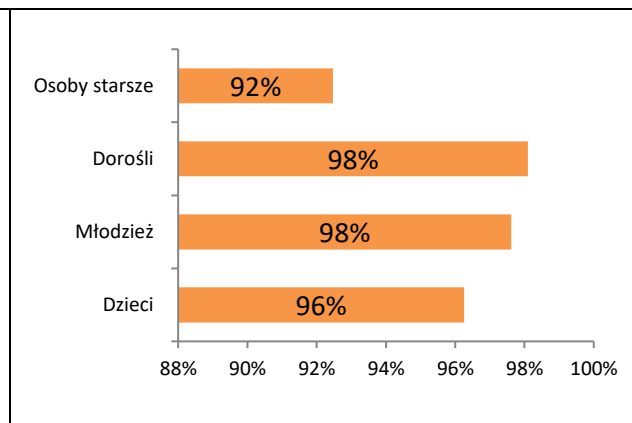

W województwie podlaskim obserwacje zostały wykonane w sześciu punktach pomiarowych. Ogółem zbadano 4 855 kierujących i pasażerów samochodów osobowych, z czego w pasach zapiętych było 4 741 osób (98%). W Białymstoku pasy zapinało 99% kierowców i pasażerów z przodu pojazdu oraz 92% pasażerów siedzących z tyłu pojazdów.

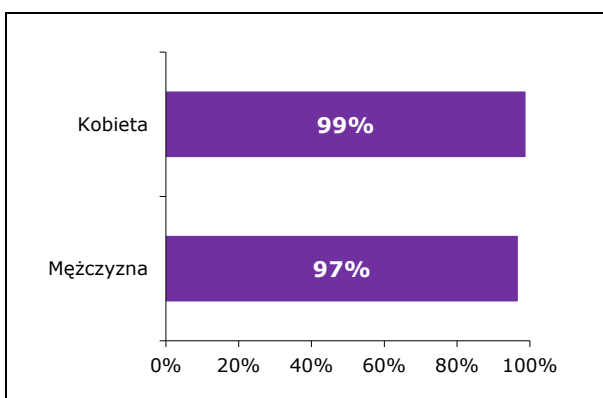
OBSZAR

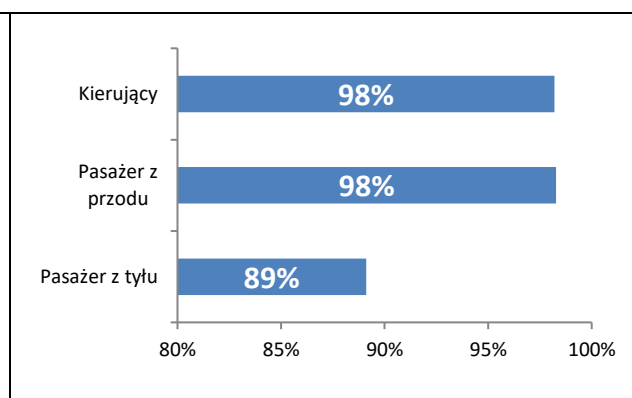
WIEK

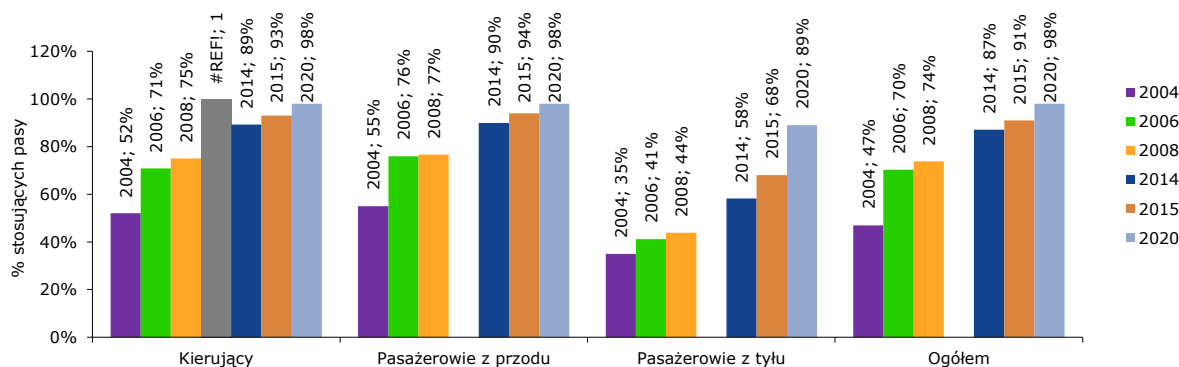
PŁEĆ

MIEJSCE W POJEŹDZIE

ZMIANY CZASOWE

5. Podsumowanie i rekomendacje

Wyniki przeprowadzonych w latach 2004 – 2020 badań wskazują na duży wzrost stosowania pasów bezpieczeństwa we wszystkich rodzajach pojazdów. W niektórych regionach kraju w ciągu 10 lat 2004-2014 nastąpił wzrost stosowania pasów w samochodach osobowych aż o 30 punktów procentowych osiągając we wszystkich województwach poziom powyżej 90%. Porównanie pomiarów z lat 2014 – 2020 wskazuje na o wiele mniejszą dynamikę wzrostu. W latach 2018-2020 stopień zapinania pasów przez kierowców i pasażerów z przodu pozostał na tym samym poziomie, a w stosunku do pasażerów z tyłu zmalał o 3 punkty procentowe.

Zmiany wykazane w trakcie badań mogą wskazywać na skuteczność podejmowanych działań, w tym w szczególności działań edukacyjnych oraz kampanii informacyjno-promocyjnych prowadzonych w kraju w zakresie pasów bezpieczeństwa. Potwierdza się konieczność prowadzenia takich działań systematycznie. Prowadzenie kampanii społecznych na temat pasów bezpieczeństwa, zarówno na szczeblu krajowym jak i lokalnym, powinno być stałym elementem programu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wskaźnik na poziomie prawie 100% kierowców i pasażerów samochodów osobowych zapinających pasy bezpieczeństwa podczas jazdy plasuje Polskę na dobrej pozycji w rankingach międzynarodowych.

